

राष्ट्रिय विपद् बुलेटिन

मासिक

अंक: ०४

२०७९ साउन

नेपाल संवत् १९४२ दिल्लागा

July 2022

Website: www.bipad.gov.np/np/

मुख्य गतिविधिहरू

- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा अपाङ्गता, लैङ्गिक समता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणालाई अभिन्न अंगका रूपमा कार्यक्रम तथा नीतिहरूमा एकीकृत गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीतिक योजना तयार भइरहेको छ ।
- विपद्को समयमा उद्धार कार्यमा सहयोगी हुने खोज तथा उद्धारका सामाग्रीहरू र पानीमुनि गरिने खोजी कार्यमा प्रयोग हुने सामाग्रीको साथै समुदायमा घट्ने आगलागीको नियन्त्रण र वन डढेलो नियन्त्रणमा प्रयोग हुने सामाग्रीको खरिद कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- विपद्को समयमा राष्ट्रिय आपतकालीन सञ्चालन केन्द्रका साथै प्रदेश/जिल्ला/स्थानीय आपतकालीन सञ्चालन केन्द्र बीच सूचनाको सम्प्रेषण गर्नको लागि आवश्यक सूचना प्रणालीको विकास गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- गोरखा भूकम्पका कारण अपाङ्गता भएका करिब २३२ जना लाभग्राहीको पुनर्स्थापनाको लागि सहयोगी सामाग्रीहरू (Assistive device) खरिद कार्य सम्पन्न भई राष्ट्रिय अपाङ्ग कोषलाई हस्तान्तरण गरिएको छ ।

तयार हुँदै विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचा

काठमाडौं

नेपाललाई सन् २०३० भित्र विपद् जोखिमहरूबाट सापेक्षित सुरक्षित र उत्थानशील मुलुक बनाउने उद्देश्यसहित विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचा तयार भइरहेको छ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाको विस्तारित दस्तावेजका रूपमा तयार हुन लागेको कार्यढाँचामा आठवटा प्राथमिकता क्षेत्रहरू प्रस्तावित गरिएको छ ।

प्रतिनिधिहरू सदस्य रहेको कार्यदल गठन गरिएको छ ।

कार्यदलमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, राष्ट्रिय योजना आयोग, गृह मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, सहरी विकास मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय तथा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका प्रतिनिधि छन् ।

लगानी र प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण छन् । त्यस्तै, पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र राम्रो, अनुसन्धान, तालिम र क्षमता अभिवृद्धि, प्रभावकारी बहुप्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली र विपद् जोखिम वित्तीय व्यवस्थापन थप क्षेत्रहरू हुन् ।

कार्यढाँचा निर्माणका क्रममा सबै सरोकारवाला निकायसँग श्रृंखलाबद्ध

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संघीय शासन प्रणाली अनुसार संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहको संविधान तथा कानून प्रदत्त भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन, उनीहरूको उत्साहप्रद सहभागिता र स्वामित्व बृद्धि गर्न कार्यढाँचा निर्माणका लागि कार्यढाँचा तयार गर्न लागिएको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले बताउनुभयो ।

पोखरेलका अनुसार कार्यढाँचाका लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न कार्यान्वयन गरिने कार्यक्रमका लागि आवश्यक पर्ने स्रोतको आंकलन र व्यवस्थापनको उपाय पनि अवलम्वन गरिनेछ ।

कार्यढाँचा तयार गर्न राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका सहसचिव अनिता निरौलाको संयोजकत्वमा विभिन्न मन्त्रालय तथा विभागका उपसचिवस्तरका

त्यस्तै, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाई मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका पनि प्रतिनिधि छन् ।

कार्यढाँचामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाका प्राथमिकता प्राप्त चारवटा क्षेत्रलाई आठवटामा विस्तार गरी ती क्षेत्रका लक्ष्यहरू प्रस्तावित गरिएको छ । ती आठवटा लक्ष्यमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको जोखिमबारे बुझाइ, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा विपद् जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण, उत्थानशीलता बृद्धिका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा निजी सार्वजनिक

अन्तरक्रिया गरी सुझावहरू लिइने कार्यदल संयोजक निरौलाले जानकारी दिनुभयो ।

निरौलाका अनुसार विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचामा मन्त्रालय, विभागहरू, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तह, गैरसरकारी संस्था, नागरिक समाज एवं सञ्चार क्षेत्रको कार्यान्वयन कार्यढाँचा, प्रत्येक प्राथमिकता क्षेत्रका लागि वित्तीय आवश्यकता तथा स्रोतको प्रवाहसहितको लगानी कार्यढाँचा एवं कार्यान्वयन साझेदारहरूबारे पनि प्रष्ट उल्लेख हुने छ ।

२०७९ कार्तिक मसान्तसम्म मस्यौदा तर्जुमा गरी २०७९ मंसिरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिमा पेश गर्ने कार्यदलको योजना छ ।

➔ कार्यढाँचाबारे सुझाव लिन अन्तरक्रिया – पृष्ठ २

➔ विपद् कार्यढाँचाको आवश्यकताबारे संयोजक निरौलाको विचार – पृष्ठ ३

राष्ट्रिय कार्यढाँचाका लागि सुझाव लिन अन्तरक्रिया

काठमाडौं, असार ३१

विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचा, सन् २०२२-२०३० मा समावेश गरिनुपर्ने विषयवस्तुहरुका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय तथा पक्षहरुबीच अन्तरक्रिया गरिएको छ ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलको अध्यक्षतामा भएको अन्तरक्रियामा विभिन्न मन्त्रालय, सुरक्षा निकाय, विकास साझेदार, गैरसरकारी संस्था, नगरपालिका संघ तथा गाउँपालिका महासंघका प्रतिनिधिहरुका साथै यस क्षेत्रका विज्ञहरुको सक्रिय सहभागिता थियो ।

अन्तरक्रियामा संयोजक निरौलाले विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचाको आवश्यकता, अवधारणा, उद्देश्य, तर्जुमा प्रक्रिया र समयवधि, कार्यान्वयन र लगानी ढाँचाको बारेमा जानकारी दिनुभयो । संयोजक निरौलाले कार्यढाँचाका लागि प्रस्तावित आठवटा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरुको विस्तृत व्याख्या गर्नुभयो ।

संयोजक निरौलाले कार्यढाँचा निर्माणमा प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह, अन्य सबै सम्बन्धीत सरोकारवालाहरु, गैरसरकारी संस्थाहरु, नागरिक समाज, सञ्चार क्षेत्रको लगायतको भूमिका महत्वपूर्ण हुने उल्लेख गर्दै सहयोगको अपेक्षा गरेको बताउनु भयो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्का विज्ञ सदस्य तथा पूर्व मन्त्री गंगालाल

तुलाधारले व्यापक परामर्शमा कार्यढाँचा निर्माण गर्दा यसप्रतिको अपनत्व बढ्ने बताउँदै कार्यढाँचामार्फत् प्राधिकरणलाई अझ अधिकार सम्पन्न बनाउनुपर्ने धारणा राख्नुभयो ।

गृह मन्त्रालयका उपसचिव तथा कार्यदल सदस्य मातृका आचार्यले विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, सन् २०१८ - २०३० को मध्यावधिक समीक्षाको तयारी भएको जानकारी गराउँदै समीक्षाबाट प्राप्त महत्वपूर्ण सुझावहरुलाई कार्यढाँचामा समाविष्ट गरिने बताउनुभयो ।

अर्थ मन्त्रालयका उपसचिव युगराज पाण्डेले बहुप्रकोपीय विपद्को बढ्दो जोखिम, तीव्र शहरीकरण, प्राकृतिक स्रोतहरुको जथाभावी दोहन आदिलाई सही ढंगले सम्बोधन गर्न हरित, उत्थानशील तथा समावेशी

विकासको अवधारणा आएको जानकारी दिँदै यसका विविध पक्षहरुबारे प्रकाश पार्नुभयो ।

प्राधिकरणको परिचय र हाल भैरहेका कार्यहरुबारे जानकारी गराउँदै उपसचिव हिरादेवी पौडेलले विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचाको विपद् व्यवस्थापनको महाअभियान सञ्चालन गर्न मद्दत मिल्ने बताउनु भयो ।

छलफलका क्रममा विपद्को क्षेत्रमा लामो समय काम गरिरहनुभएका विज्ञहरु आमोदमणि दीक्षित, डा. रञ्जन कुमार दाहाल, सूर्यनारायण श्रेष्ठ, नगरपालिका संघबाट लेखनाथ पोखरेल, युएनडिपीबाट विजय सिंह, डिपिनेटबाट राजु थापा, संचारकर्मी जगदीश खरेलले कार्यढाँचाले समेट्नुपर्ने विषयहरुबारे सुझाव दिनुभएको थियो ।

रणनीतिक कार्ययोजना अनुगमन प्रणालीको स्तरोन्नति गरिने

काठमाडौं

विपद्सँग सम्बन्धित परियोजना तथा क्रियाकलापहरुको तथ्याङ्क एकीकृत गरी सूचना व्यवस्थापन गर्ने प्रणाली Monitor for Disaster Strategic Action plans (MDSA) को स्तरोन्नति गरिने भएको छ । प्रणालीलाई सबै सम्बद्ध सरकारी निकायमा भएका प्रणालीहरुलाई समेत अन्तरआबद्ध गरिने छ ।

असार पहिलो साता सरोकारवालाहरुबीच भएको दुई दिने कार्यशालामा विपद् सम्बन्धी परियोजनाहरुको एकीकृत तथ्याङ्क प्रविष्ट गर्न, खोज्न र हेर्न अझै सहज बनाउने उपायहरुबारे विस्तृत छलफल गरिएको थियो । त्यसका साथै हालको प्रणालीको प्रभावकारिता, स्तरोन्नति गरिने प्रस्तावित डिजाइन, अझ प्रभावकारी बनाउन थपुपर्ने एवं तथ्याङ्क योगदान गर्ने पक्षहरुलाई सहज गर्न आवश्यक पर्ने विशेषताहरुबारे छलफल गरिएको थियो ।

छलफलका क्रममा सहभागीहरुले सबै तहका सरकारी निकायले आफू अनुकुल जानकारी सहज रुपमा हेर्न पाउनु पर्ने, प्रणालीमा डाटा प्रविष्ट गर्ने प्रक्रिया सहज हुनु पर्ने, प्रणालीमा प्रगति विश्लेषण गर्न सकिने हुनु पर्ने तथा

प्रणालीमा तथ्याङ्क प्रविष्ट गरे/नगरेको अनुगमन गरी प्रोत्साहन गर्नुपर्ने सुझावहरु दिनु भएको थियो । यस प्रणालीमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३० को कार्यान्वयनमा परियोजनामार्फत् भइरहेका प्रगति विवरण समावेश हुँदै आएका छन् ।

त्यस्तै, स्रोतको दोहोरिकरण हुन नदिन, विपद्सँग सम्बन्धित परियोजनाहरु नपुगेका ठाउँको पहिचान गर्न, सेण्डाई कार्यढाँचाको प्रगति अवस्था बुझ्न यो प्रणालीको विकास गरिएको हो । यो प्रणालीले विपद्सँग सम्बन्धित परियोजनाहरुको एकिकृत विवरणबाट तयार गर्न र विपद्सँग सम्बन्धित परियोजनाहरुमार्फत् भइरहेको स्रोत परिचालनको अवस्था बुझ्न पनि मद्दत गर्छ । प्रणालीमा विभिन्न संस्थाहरु, उनीहरुले गरिरहेका कार्यहरु, उनीहरुले कहाँ कहाँ काम गरिरहेका छन् भन्ने विवरण, उनीहरुको कार्य/अवधि तथा बजेटको विवरणलगायतका जानकारी हुन्छन् ।

समाज कल्याण परिषद्ले गत पुसमा एक सूचना जारी

गर्दै विपद्को क्षेत्रमा काम गरिरहेका परिषद्का आबद्ध सम्पूर्ण गैरसरकारी संस्थालाई समाज कल्याण परिषद्बाट परियोजना स्वीकृतिपछि पनि यसको विवरण नेपाल सरकारको विपद्सम्बन्धी परियोजनाहरुको पोर्टल msda.bipad.gov.np मा प्रविष्ट गर्न अनुरोध गरेको थियो ।

कार्यशालामा गृह मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरु लगायतको सहभागिता थियो ।

विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचाको आवश्यकता अनिता निरौला, सहसचिव

कार्यढाँचा निर्माणको अवधारणा तत्कालीन राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको कार्यकालको अन्त्यतिर आएको हो । प्राधिकरणको निर्देशक समितिले भूकम्पपछिको अनुभव तथा उत्थानशील नेपाल निर्माणको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरेर राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण र राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणलाई सहकार्य गरेर विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचा बनाउने जिम्मेवारी दिइएको थियो । सेण्डाई फ्रेमवर्कका आधारमा बनाइएको नेपालको सन्दर्भ सुहाउँदो राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना सन् २०१८ – सन् २०३० लाई कार्यान्वयन कार्ययोजनासहितको दस्तावेज जरुरी छ भन्ने समितिको आशय थियो । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्/कार्यकारी समितिले विपद् जोखिम न्यूनीकरणको दस बर्षे महाअभियान नै संचालन गर्नुपर्छ भनेर गरेको निर्णयलाई संघीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा पनि समावेश गरिएको थियो ।

विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा अनेक खालका दस्तावेजहरु पहिल्यै छन् । विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाले नै धेरै हदसम्म न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई दिशानिर्देश गर्छ । तैपनि फेरि किन अर्को दस्तावेज आवश्यक पर्छो त भन्ने प्रश्न उठ्न सक्छ र प्रश्न उठ्नु स्वाभाविक पनि छ ।

तर, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन एउटा विशाल र जटिल कार्य हो । यसमा जबसम्म सरोकारवाला निकायको उत्साहप्रद सहभागिता एवं स्वामित्व हुन्छ, प्रभावकारी नतिजा निकलन गाह्रो हुन्छ । तसर्थ, कार्यान्वयनमा ती निकायको स्वामित्व र सहभागितालाई अभिवृद्धि गर्न कार्यढाँचा आवश्यक परेको हो । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा तत्तत् निकायले अपनत्व लिने खालको दस्तावेज तयार पार्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

जबसम्म स्रोतको पहिचान र सुनिश्चितता हुँदैन कार्यान्वयन गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरु पहिचान गरेर मात्र हुँदैन । तसर्थ, निर्धारित क्रियाकलापका लागि कति स्रोत आवश्यक पर्छ र त्यो कहाँबाट जुट्छ भन्ने महत्वपूर्ण हुन आउँछ । हामी यो कार्यढाँचामार्फत् कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने स्रोतको आँकलन गरी अवलम्वन गर्ने व्यवस्थापनको उपाय समेत तय गर्नुपर्छ ।

राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना निर्माण गर्दा संघीयताको यति स्पष्ट खाका नआइसकेकोले सम्पूर्ण विषय अटाउन सकिएको थिएन । तसर्थ, संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन तथा कानूनले दिएको जिम्मेवारीहरु समेत समेटेर सबैको समन्वय, सहभागिता र सहकार्य सुनिश्चित गर्नुपर्ने आवश्यकता

छ । तसर्थ, कार्यढाँचामार्फत् संघीय शासन प्रणाली अनुसार संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहको संविधान तथा कानून प्रदत्त भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन खोजिएको हो । यसमा स्थानीय तहले गर्ने कार्यलाई अझ स्पष्ट र 'फोकस्ड' गर्न पनि खोजिएको हो ।

“**कार्यढाँचामार्फत् संघीय शासन प्रणाली अनुसार संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहको संविधान तथा कानून प्रदत्त भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन खोजिएको हो ।**”

भूकम्पपछि राष्ट्रिय योजना आयोगले विपद्पछिको आवश्यकता आँकलन (PDNA) तयार गर्यो जसमा साधन स्रोत तथा जिम्मेवारीको स्पष्ट किटान नभएपछि त्यसैकै आधारमा राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणले सम्पूर्ण जिम्मेवारी तथा स्रोतको किटान गरेर विपद्पश्चात् पुनर्लाभ कार्यढाँचा (PDRF) जारी गर्यो । यसबाट प्राधिकरणलाई काम गर्न सहज भयो र सफलता पनि प्राप्त गर्यो । त्यही अनुभवबाट शिक्षा लिएर विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचालाई कार्यान्वयन गर्ने दस्तावेजको रूपमा विकास गर्न खोजिएको हो ।

संघ, प्रदेश र स्थानीय सम्बद्ध निकाय, विकास साझेदार तथा सरोकारवालाहरुको समन्वय र सहकार्यका लागि पनि हामीलाई एउटा दस्तावेजको आवश्यकता परेको छ । कार्यढाँचाले अल्पकालीन, मध्यमकालीन र दीर्घकालीन कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न सबै सम्बन्धित निकायलाई मद्दत पुर्याउनेछ । यो राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाको सहयोगी दस्तावेज नै हो । समग्र विपद् जोखिमबारे बुझाइमा अभिवृद्धि गर्ने, संस्थागत संरचना बनाउन र विकासका हरेक क्षेत्रहरुमा यसलाई आन्तरिकीकरण गर्न पनि कार्यढाँचा सहयोगी हुनेछ ।

सेण्डाई फ्रेमवर्क र राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना पछि जोखिमको परिदृश्यमा व्यापक परिवर्तन आएको छ । नेपाल बहुविपद्को जोखिममा छ नै, तीव्र गतिमा भएको सहरीकरणले नयाँ र जटिल खालका जोखिम निम्त्याएको छ । सम्मुखता (Exposure) र संकटासन्नता (Vulnerability) बढ्दो अवस्थामा छ । कोभिड १९ को महामारीले गरेको मानवीय, आर्थिक मात्र होइन ठूलो मनोसामाजिक क्षतिको त भुक्तभोग नै गरिसक्यौं र अझै गरिरहेका छौं । त्यसैगरि, जलवायु परिवर्तनले निम्त्याएको असन्तुलन र विपद्को परिवर्तित स्वरूपबाट पनि हामी आक्रान्त भइसकेका छौं ।

राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको अनुभवले पनि विपद् न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा जिम्मेवार निकायलाई अधिकार सम्पन्न, स्वायत्त र संस्थागत हिसाबले पनि सुदृढ बनाउनुपर्ने रहेछ भन्ने देखियो । सबैको जिम्मेवारीलाई एकै ठाउँ ल्याएर हामीले आ-आफ्नो ठाउँबाट गरिरहेका प्रयासलाई 'सिनर्जेटिक इफेक्ट' दिन पनि कार्यढाँचाको आवश्यकता छ । विपद् जोखिम व्यवस्थापनको विषयलाई सबै क्षेत्रमा मूलप्रवाहीकरण गर्नका लागि पनि कार्यढाँचाले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ ।

कार्यढाँचा निर्माणका क्रममा हामी श्रृंखलाबद्ध रूपमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्नेछौं । कार्यदलले आवश्यकता हेरेर विभिन्न सम्बद्ध समूहहरुलाई अलगअलग एवं अरु समूहसँगै राखेर छलफल गर्न सक्नेछ । हामी चरणबद्ध रूपमा प्रदेशस्तरमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्नेछौं । सबै स्थानीय तहमा त पुग्न सकिन्न होला त्यसकारण नेपाल नगरपालिका संघ, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ लगायतका निकायमार्फत् स्थानीय तहसँग व्यवस्थित छलफलको योजना बनाउने छौं । यसलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा दस्तावेज बनाउनुपर्ने र तीनवटै निकाय सँगसँगै जानुपर्ने दायित्व छ । साथै, यसलाई प्रदेश विपद् उत्थानशील कार्यढाँचा र स्थानीय विपद् उत्थानशील कार्यढाँचासँग एकाकार हुने हिसाबले बनाउनुपर्ने हुन्छ ।

त्यसैगरि, निर्वाचित प्रतिनिधिहरु, विपद्को जोखिममा रहेका संवेदनशील समूह, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्यमञ्चका नौवटै समूहसँग अन्तरक्रिया र छलफल गर्नेछौं । आवश्यकता अनुसार विज्ञ सेवा तथा प्राविधिक सहयोग पनि परिचालन गरिनेछ । यो दस्तावेज निर्माणका क्रममा राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाको मध्यावधि समीक्षासँग पनि तादाम्यता मिलाइनेछ ।

(सहसचिव निरौला विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यढाँचा निर्माण कार्यदलको संयोजक हुनुहुन्छ)

विपद् प्रभावित लाभग्राहीलाई १ अर्ब १२ करोड अनुदान निकास

मनसुनजन्य/आगलागीजन्य विपद्बाट क्षति भएका निजी आवासको पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना कार्यका लागि मनसुनजन्य विपद् प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना अनुदान कार्यविधि, २०७७ (प्रथम संशोधन २०७८।१०।१४) र आगलागीजन्य विपद् प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना अनुदान वितरण कार्यविधि, २०७८ (प्रथम संशोधन २०७८।१०।१४) कार्यान्वयनमा आई अनुदान रकम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा पठाउने कार्य भइरहेको छ ।

कार्यविधिअनुसार पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापनाका लाभग्राहीले निजी आवास पुनर्निर्माणका लागि क्षतिको यथार्थ प्राविधिक मूल्याङ्कनका आधारमा बढीमा हिमाली जिल्लामा पाँच लाख रुपैयाँ, पहाडी जिल्लामा चार लाख रुपैयाँ र तराईका जिल्लामा तीन लाख रुपैयाँ लागत सहभागिता अनुसार तीन किस्तामा वितरण गरिने व्यवस्था उल्लेख छ ।

यसैगरि, पुनर्निर्माण वा पुनर्स्थापनाका लाभग्राहीका हकमा अस्थायी आवास निर्माणको लागि सम्झौता हुनासाथ पहिलो किस्ता २५ हजार र अस्थायी आवास बनाइसकेपछि कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनका आधारमा थप २५ हजार गरी जम्मा ५० हजार रुपैयाँ समेत उपलब्ध गराइनेछ । साथै निजी जग्गा (घडेरी) खरिदको लागि रजिष्ट्रेशन दस्तुर तिरेको प्रमाणित लिखतको आधारमा बढीमा तीन लाख रुपैयाँसम्म जग्गादाताको बैंक खातामा अनुदान बापतको रकम उपलब्ध गराइनेछ । २०७९ असार मसान्तसम्म कार्यविधि अनुसार मनसुनजन्य/आगलागीजन्य विपद्बाट क्षति भएका निजी आवासको पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना कार्यका लागि लागत सहभागिता अनुसार संघीय सरकारको तर्फबाट ब्यहोर्नुपर्ने देहाय बमोजिम अनुदान रकम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा पठाइसकिएको छ ।

किस्ता अनुसार हालसम्म जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा पठाइएको अनुदान रकम

अनुदान प्रकार	आ.व.		जम्मा	लाभग्राही संख्या
	०७७/०७८	०७८/०८९		
१.१ अस्थायी आवास-पहिलो किस्ता	८५६९००००	२३४०९२५०	१०९०९९२५०	७०९५
१.२ अस्थायी आवास-दोश्रो किस्ता	७९५६६२५०	१६३५०००	७३२०९२५०	४६५१
२.१ पुनर्निर्माण आगलागी-पहिलो किस्ता		८७५००	८७५००	३
२.१ पुनर्निर्माण-पहिलो किस्ता	९३८३२५००	५०२८७५००	१४४१२००००	४९७६
२.२ पुनर्निर्माण-दोश्रो किस्ता		३२०७७२५००	३२०७७२५००	२४४७
२.३ पुनर्निर्माण-तेस्रो किस्ता		२४९६७२५००	२४९६७२५००	२४४७
३.१ पुनर्स्थापना-पहिलो किस्ता	४८७३७५००	२९६५०००	५१७०२५००	१७७६
३.२ पुनर्स्थापना-दोश्रो किस्ता		६७९६००००	६७९६००००	४८६
३.३ पुनर्स्थापना-तेस्रो किस्ता		५३८४७५००	५३८४७५००	४८६
५.१ जग्गा खरिद	२८८३००००	२९८२५०००	५८६५५०००	४०३
१.१ अस्थायी आवास आगलागी - पहिलो किस्ता		३००००	३००००	२
कूल जम्मा	३२८५७६२५०	७९२४८३७५०	११९१०६००००	

जिल्ला अनुसार हालसम्म जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा पठाइएको अनुदान रकम

जिल्ला	लाभग्राही संख्या	आ.व.		जम्मा
		०७७/०७८	०७८/०८९	
अछाम	५०		१२७५००००	१२७५००००
अर्घाखाँची	७०	३५०००००	१७०२५००	५२०२५००
काठमाडौं	१		२७५००	२७५००
कालिकोट	९४७	५४६६५०००		५४६६५०००
कास्की	३३८	११४६००००	३०२८५०००	४१७४५०००
गुल्मी	४२८		९२२८५०००	९२२८५०००
गोरखा	९२	५२०५०००	७९२००००	१३१२५०००
जाजरकोट	७३	४३८००००		४३८००००
डडेलधुरा	६७		१७०८५०००	१७०८५०००
डोटी	७२		१७५३९२५०	१७५३९२५०
तनहुँ	२४७	१४०२५०००	१७६७५००	३१९९२५००
दाङ	८	४०००००		४०००००
दार्चुला	४२९	४३५५०००	१२९८८५०००	१३४२४००००
दैलेख	४	२०००००		२०००००
धनकुटा	१८१	१८८५५०००	२५२८७५००	४४१४२५००
नुवाकोट	१२९	५६८५०००	५८८००००	११५६५०००
पर्वत	१४४	५८३५०००	२८९२२५००	३४७५२५००
प्युठान	२८	१४०००००		१४०००००
बझाङ	२२	१३२००००		१३२००००
बागलुङ	५०४	३०६८००००	३९८८५०००	६०६६५०००
बाजुरा	५५७	१९७२००००	६९९६००००	८९६८००००
भोजपुर	१३१	७६२५०००	१२६००००	८८८५०००
मकवानपुर	१५०	९००००००		९००००००
मनाङ	८३		१८३९००००	१८३९००००
मोरङ	४९	४४५७५००		४४५७५००
म्याग्दी	२४७	१४३३००००	५०७५०००	६५२४५०००
रुकुम (पश्चिम)	२०१	४६७००००	३९०२२५००	३५६९२५००
रोल्पा	७४	४३७५०००		४३७५०००
लमजुङ	२५१	१४४६००००	१३३२००००	२७७८००००
संखुवासभा	९७	१४९०००००		१४९०००००
सल्यान	१		४५०००	४५०००
सिन्धुपाल्चोक	११२५	५०६२६२५०	१८९१५७५००	२३९७८३७५०
स्याङ्जा	२७४	२९८९७५००		२९८९७५००
हुम्ला	२३	११५००००		११५००००
कूल जम्मा	७०९७	३२८५७६२५०	७९२४८३७५०	११९१०६००००

विपद् जोखिमबाट बच्ने उपायहरु समेटिएका श्रव्य दृश्य सामग्रीहरुका लागि प्राधिकरणको युट्युव च्यानल

<https://www.youtube.com/c/NDRRMA>

पाठ्यक्रममा विपद् सम्बन्धी विषयवस्तु समावेश गर्न जोड

काठमाडौं, असार १०

पाठ्यक्रम निर्माण सम्बन्धी सरकारी निकायका प्रतिनिधि तथा विपद् व्यवस्थापन सरोकारवालाहरूले विद्यालय तथा विश्वविद्यालयका पाठ्यक्रममा विपद् सम्बन्धी विषयवस्तु समावेश गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको छ ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणद्वारा काठमाडौंमा पाठ्यक्रममा विपद्सँग सम्बन्धित विषयहरू समावेश गर्ने सम्बन्धमा आयोजित अन्तरक्रिया तथा छलफलमा विपद् सम्बन्धी बुझाई अभिवृद्धि गर्न विद्यालय स्तरदेखि नै त्यससम्बन्धी शिक्षा र व्यवहारिक ज्ञान आवश्यक पर्ने बताउनुभएको हो ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालय इन्स्टिच्युट अफ इन्जिनियरिङका डा. वसन्त राज अधिकारी सम्बन्धित विषयमा विज्ञता हासिल गरेका शिक्षकहरू सबै तहमा नभएकोले विद्यार्थीको तह हेरी विपद् सम्बन्धी पाठ्यक्रम परिमार्जन वा थप गर्न सकिने बताउनुभयो ।

चिकित्सा शिक्षा आयोगका उपसचिव सीताराम कोइरालाले अधिकांश पालिकाले विपद् सम्बन्धी विषयवस्तु समावेश गर्न थालेको उल्लेख गर्दै पालिकागत भूगोलको आवश्यकता तथा भाषाका आधारमा पाठ्यक्रम विकास गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

काठमाडौं महानगरपालिकाका शिक्षा अधिकारी रामप्रसाद सुवेदीले केन्द्रीय तह वा प्राधिकरणले तयार गर्ने विपद् सम्बन्धी सामग्रीलाई स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गर्न सकिने बताउनुभयो । सुवेदीले चित्र, रेडियो जिंगल, अडियो भिजुअलको माध्यमबाट विद्यार्थी वर्गसम्म पुग्न सकिने सुझाव दिनुभयो ।

बुढानिलकण्ठ नगरपालिकाको शिक्षा शाखाका इन्द्र दाहालले नगरपालिकाद्वारा स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गर्दा विपद् सम्बन्धी ६ वटा विषयवस्तु राखिएको जानकारी दिँदै विपद् सम्बन्धी जानकारीलाई परियोजना आधारित बनाएर स्थानीय भाषामा सामग्री तयार गर्न सकिने बताउनुभयो ।

ललितपुर महानगरपालिकाको शिक्षा शाखाका शेषकान्त पौडेलले ललितपुरमा कक्षा ३ सम्म स्थानीय भाषामा सामग्री तयार गरिएको यद्यपि विपद्को विषय राख्न अलि कठिनाई भएको अनुभव राख्नुभयो ।

प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले विद्यार्थी वर्गलाई जल्दोबल्दो रूपमा रहेका विपद्बारे प्रभावित स्थलमै लगी व्यवहारिक ज्ञान दिनसक्ने गरी पाठ्यक्रम विकास गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको बताउनुभयो ।

कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले भन्नुभयो, 'विकसित देशहरूमा प्रचलित रहेको विपद् किन हुन्छ, कसरी पूर्वतयारी गर्ने, विपद्का घटना हुँदा कसरी बच्ने, विपद् पश्चात् कसरी प्रतिकार्य गर्ने आदिबारे विभिन्न विधामा अध्ययन तथा अभ्यास गराउन सक्नेगरी सामग्री तयार गर्नुपर्छ ।'

प्राधिकरणका सहसचिव अनिता निरौलाले पाठ्यक्रममा समावेश गर्न सकिने स्रोत सामग्रीहरूको मोटामोटी पहिचान गरिएको र अब कार्यदल गठन गरी ती विषयवस्तुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै अघि बढिने बताउनुभयो ।

गृह मन्त्रालयका उपसचिव तुलसी दाहालले सन्दर्भ

सामग्रीको आवश्यकता, स्वरूपबारे विद्यार्थी र विद्यालय तहबाट पनि सुझाव लिनुपर्ने धारणा राख्दै प्रत्येक विद्यालयमा विपद् सचेतना र पूर्वतयारीको अभ्यास कार्य गर्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

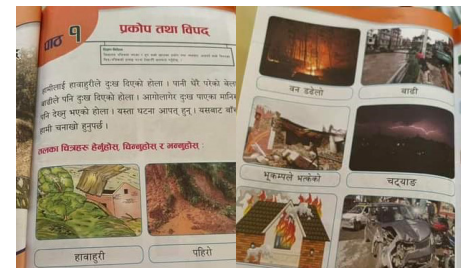
वन तथा वातावरण मन्त्रालयका उपसचिव बृजेन्द्र कृष्ण सिंहले विद्यालय तहबाटै वातावरण एवं प्रकृती कसरी जोगाउने जस्ता विषयबारे बच्चालाई सिकाउँदै लैजानु पर्ने र त्यसलाई स्नातकोत्तर तहसम्म जोड्न सकिने बताउनुभयो ।

बिबिसी मिडिया एक्सनसँग सम्बद्ध संचारकर्मी किरण भण्डारीले सानैदेखि नै प्रकृतिसँग एकाकार हुन सिकाउने खालका पाठ्यक्रमहरू तयार हुनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रष्ट पाउँदै प्राधिकरणका उपसचिव हिरादेवी पौडेलले विपद्बारे सन्दर्भ र श्रोत सामग्रीहरू तयार गरी विद्यालयका विद्यार्थीहरूमा विपद्बारे चेतना अभिवृद्धि गर्दै लगेर सचेत नागरिक बनाउने वृहत लक्ष्य लिइएको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेपाल परीक्षा बोर्डका सह निर्देशक वेदनाथ अधिकारी, काठमाडौं महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन विभागका विष्णुप्रसाद जोशीको पनि उपस्थिति थियो ।

पब्लिक अफेयर्स रिसर्च एण्ड कन्सल्टिङ (पार्क) का प्रतिनिधि प्रकाश चन्दले वर्तमान डिजिटल युगमा सटिक श्रव्यदृश्य सामग्रीहरूमार्फत् लक्षित समूहसम्म सन्देश पुऱ्याउन सकिने धारणा राख्नुभयो ।

काठमाडौं, बुढानिलकण्ठ न.पा. द्वारा प्रकाशित कक्षा - ४ को पुस्तकमा विपद्सम्बन्धी विषयवस्तु

विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा कार्यविधिमाथि छलफल

काठमाडौं, असार २४

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको नेतृत्वमा तयार भइरहेको 'विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७९' को मस्यौदामाथि छलफल तथा अन्तरक्रिया भएको छ ।

विपद् प्रतिकार्य, राहत वितरण, शीघ्र पुनर्लाभ र विपद् प्रभावितको पुनर्स्थापनाका लागि दिइने सबै प्रकारका सहायतामा आर्थिक रूपले विपन्न/गरिब तथा जोखिममा

रहेका व्यक्ति र समुदायको पहुँच सुनिश्चित गर्दै छिटो, छरितो, व्यवस्थित तथा प्रभावकारी रूपमा नगद तथा वस्तुगत सहायता उपलब्ध गराउने कार्यलाई निर्देशित गर्न कार्यविधि निर्माण गर्न लागिएको हो ।

अन्तरक्रियामा कार्यविधिले समेट्ने क्षेत्र, सहायता परिचालन हुने अवस्था, लक्षित लाभग्राहीको पहिचान, लक्षित लाभग्राहीको प्राथमिकीकरणका बारेमा चर्चा गरिएको थियो । कार्यविधिले विपद्पूर्व सहायताको समेत परिकल्पना गरेको छ । खासगरि जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट जारी चैतावनी र स्थानीय

विपद् जोखिम नक्शाङ्कनका आधारमा पालिकाले जोखिम अनुमानमा आधारित विपद्पूर्व सहायता परिचालन गर्न सक्ने प्रावधान प्रस्ताव गरिएको छ ।

(बाँकी पृष्ठ १२ मा...)

चर्चाबाट रोक्न सकिन्न, तर चर्चाबाट बच्न सकिन्छ ।

विपद्को तथ्य तथ्यांक

२०७९ बैशाख १ यताको संक्षिप्त विवरण

२०७९-०१-०१ देखि २०७९-०३-३२ सम्म

घटना संख्या १०८८	मृत्यु १२५	बेपत्ता २	घाइते ३०६	प्रभावित परिवार १४१८	पशु चौपाया क्षति १११०	घर क्षति पूर्ण ३२५	आंशिक ८६३
---------------------	---------------	--------------	--------------	-------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------

अनुमानित क्षति (रु.)

६८,८८,८७,६६०

२०७९ असारको संक्षिप्त विवरण

२०७९-०३-०१ देखि २०७९-०३-३२ सम्म

घटना संख्या ३८७	मृत्यु ५८	बेपत्ता २	घाइते १३६	प्रभावित परिवार ५१०	पशु चौपाया क्षति ३७३	घर क्षति पूर्ण ७७	आंशिक १४८
--------------------	--------------	--------------	--------------	------------------------	-------------------------	-------------------------	--------------

अनुमानित क्षति (रु.)

१७,१०,११,८००

घटना अनुसार २०७९ असारको विवरण

२०७९-०३-०१ देखि २०७९-०३-३२ सम्म

 पहिरो घटना संख्या: ५९ मृत्यु: ११ बेपत्ता: ० घाइते: २१	 आगलागी घटना संख्या: १४२ मृत्यु: ५ बेपत्ता: ० घाइते: १५	 चट्याङ घटना संख्या: ८२ मृत्यु: २७ बेपत्ता: ० घाइते: ७०	 जनावर आतङ्क घटना संख्या: १९ मृत्यु: २ बेपत्ता: ० घाइते: १४
 भारी वर्षा घटना संख्या: ४९ मृत्यु: ५ बेपत्ता: ० घाइते: ६	 सर्पदंश घटना संख्या: ५ मृत्यु: ३ बेपत्ता: ० घाइते: २	 जङ्गल आगलागी घटना संख्या: ३ मृत्यु: १ बेपत्ता: ० घाइते: १	 भूकम्प घटना संख्या: १ मृत्यु: ० बेपत्ता: ० घाइते: १
 हावा-हुरी घटना संख्या: १० मृत्यु: १ बेपत्ता: ० घाइते: २	 बाढी घटना संख्या: १६ मृत्यु: ३ बेपत्ता: १ घाइते: ५	 डुङ्गा पल्टेर घटना संख्या: १ मृत्यु: ० बेपत्ता: १ घाइते: ०	

स्रोत: <http://www.drrportal.gov.np/reports>

विपद् जोखिम आंकलनमा एकरूपता कायम गर्न कार्यशाला

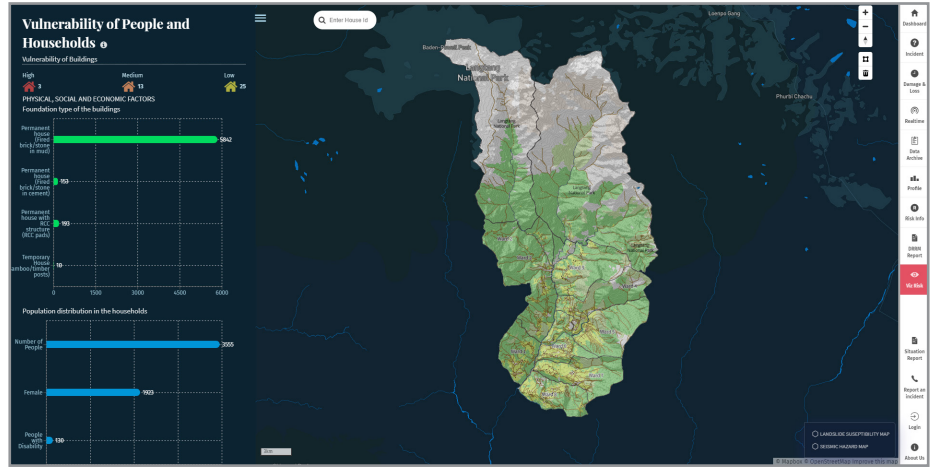
काठमाडौं

विपद् जोखिम आंकलन सम्बन्धी प्रक्रियालाई मानकीकरण गर्न प्रस्तावित निर्देशिकामा समावेश गर्नुपर्ने विषयहरूबारे छलफल गर्न कार्यशाला आयोजना गरिएको छ । काठमाडौंमा आयोजित कार्यक्रममा जोखिम (Risk), प्रकोप (Hazard), सम्मुखता (Exposure) तथा संकटासन्नता (Vulnerability) आंकलनमा एकरूपता ल्याउनु पर्नेमा जोड दिइयो ।

प्रस्तावित निर्देशिकाले जोखिमका सबै पक्षहरू प्रकोप, सम्मुखता र संकटासन्नताको आंकलनका लागि अवलम्बन गर्नुपर्ने संरचित प्रक्रिया उपलब्ध गराउनेछ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाले पनि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रभावकारी निर्णय गर्न विपद् जोखिमका विभिन्न पक्षहरूको बुझाइ आवश्यकतामा जोड दिएको छ ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले स्थानीय तहलगायत सबै तहका निकायका विपद् जोखिम सम्बन्धी निर्णय वस्तुपरक बनाउन सहयोग

पुर्याउने हिसाबले निर्देशिका बनाउन लागिएको बतनुभयो । कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले कार्यशालाबाट प्राप्त सुझावहरू संलग्न गरेर प्रस्तावित निर्देशिकालाई अन्तिम रूप दिई कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत गराउने उल्लेख गर्नुभयो ।

प्राधिकरणका सहसचिव अनिता निरौलाले योजना निर्माण तथा निर्णय प्रक्रियामा जोखिम सम्बन्धी जानकारीको असाध्यै महत्वपूर्ण भूमिका हुने उल्लेख गर्दै तथ्यांकले जोखिमलाई बुझ्न र न्यूनीकरण एवं व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुऱ्याउने धारणा राख्नुभयो ।

कार्यशालामा चारवटा कार्यपत्रहरू पेश भएका थिए । सामुदायिक आत्मनिर्भर केन्द्रबाट डा.जगत बस्नेतले मानवीय संकटासन्नता नक्सांकनको महत्व, अनुभव र

चुनौतीहरूका सन्दर्भमा कार्यपत्र पेश गर्नुभयो जसमा उहाँले सिन्धुपाल्चोकका स्थानीय तहमा गरेको अध्ययनको निष्कर्ष र सिफारिस राख्नुभएको थियो । राष्ट्रिय भुकम्प प्रविधि समाजका कार्यकारी निर्देशक डा.सूर्य नारायण श्रेष्ठले भवनअनुसार जोखिम नक्सांकनको महत्व, अनुभव र चुनौतीहरूमाथि कार्यपत्र पेश गर्नुभएको थियो ।

रेडक्रस रेड क्रिसेन्ट क्लाइमेट सेन्टरका माधव उप्रेतीले भवन तथा अन्य पूर्वाधारको सम्मुखता नक्सांकनको महत्व, अनुभव र चुनौतीहरू माथि प्रस्तुतीकरण गर्नुभयो । त्यस्तै, सम्मुखता र संकटासन्नताको नक्सांकनमा लैङ्गिक समता तथा सामाजिक समावेशीलाई एकीकरणको महत्व, अनुभव र चुनौतीहरूबारे चितवनको रत्ननगर नगरपालिकामा (बाँकी पृष्ठ १२ मा...)

भाइबरमा विपद् सूचना

विपद् जोखिमका चेतावनी, सार्वजनिक चासोका विषयहरू एवं जनचेतनामूलक सामग्रीका लागि प्राधिकरणद्वारा संचालित भाइबर ग्रुप 'विपद् सूचना (NDRRMA)' मा जोडिनुहोस् । यसका लागि निम्न QR कोड स्क्यान गरी वा NDRRMA सर्च गरी जोडिन सक्नुहुनेछ ।

गतिविधि

विपद्सम्बन्धी पूर्वसूचना समिति गठन

विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तनमा कार्यरत विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधि सम्मिलित पूर्व सूचनासम्बन्धी विषयगत समिति गठन भएको छ ।

वर्षाको समयमा विभिन्न किसिमका प्राकृतिक विपद्का घटना हुने भएकाले जोखिम न्यूनीकरणका लागि बेलैमा पूर्वसूचना दिने उद्देश्यसहित १५ सदस्यीय टास्क फोर्स गठन भएको हो ।

प्राकृतिक विपद्जन्य घटनाबाट पुग्ने भौतिक तथा मानवीय क्षतिलाई न्यूनीकरण र जनधनको सुरक्षामा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यसाथ पूर्वसूचनाको विषयगत समिति गठन भएको टास्क फोर्सका संयोजक जलवायु तथा विपद् विज्ञ डा. धर्म उप्रेतीले जानकारी दिनुभयो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको आयोजनामा असार २०७९ मा चारवटा प्रदेशमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश

असार २ गते धनगढीमा भएको सुदूरपश्चिम प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमको प्रमुख आतिथ्यता सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव रामेश्वर दंगालले गर्नुभएको थियो ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका सहसचिव अनिता निरौलाको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सचिव कमलराज ढकाल र कैलालीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी किरण थापाको विशेष उपस्थित थियो ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश बहुप्रकोपीय विपद्बाट प्रभावित रहँदै आएको हुँदा विपद्को जोखिम न्यूनीकरणका लागि सबैको साझा सहकार्य हुनुपर्नेमा वक्ता तथा प्रतिनिधिहरुबाट जोड दिइयो ।

सहभागीहरुले संघीय सरकारबाट सञ्चालन गरिने विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्य पर्याप्त नहुने भएकोले ती नै तहका सरकारका बीचमा संवाद, सहकार्य र समन्वयमा जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रममा सहसचिव निरौलाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना सन् २०१८-२०३० को कार्यान्वयन अवस्थाबारे प्रस्तुतीकरण गर्नुभएको थियो ।

प्रदेश नं १

असार ८ गते विराटनगरमा भएको प्रदेशस्तरीय अभिमुखीकरण तथा अन्तरक्रिया सम्पन्न भएको छ । अन्तरक्रियामा प्रदेशका सबै मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तहहरु, रेडक्रस

लगायतका विपद् सम्बन्धी कार्यमा सक्रिय गैरसरकारी संस्थाहरु तथा पत्रकार महासंघका प्रतिनिधिको सहभागिता रह्यो ।

कार्यक्रममा मोरङका प्रमुख जिल्ला अधिकारी काशीराज दाहालले मोरङ जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी समग्र अवस्थाको बारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो । प्रदेश नं. १ को आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको तर्फबाट विपद् फोकल पर्सन देवराज कार्कीले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रदेश सरकारले संचालन गरेका कार्यबारे प्रस्तुति राख्न भएको थियो । त्यसक्रममा, कार्कीले प्रदेश नं. १ अन्तर्गतका मानवीय सहायतास्थलमा रहेका आवश्यकता बारे ध्यानाकर्षण गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा प्राधिकरणका सहसचिव हरि प्रसाद घिमिरेले प्राधिकरणबाट भइरहेका कार्यहरु र भावी कार्यदिशा सम्बन्धमा प्रस्तुति पेश गर्नु भएको थियो भने प्राधिकरणका उपसचिव ध्रुव बहादुर खडकाले विपद् लाभग्राही पहिचान अनुदान वितरण तथा पुनर्निर्माण सूचना व्यवस्थापन प्रणालीबारे जानकारी गराउनुभयो । प्रवक्ता डा. डिजन भट्टराइले विपद् पोर्टल र MDSA Portal सम्बन्धमा प्रस्तुति दिनुभएको थियो ।

लुम्बिनी प्रदेश

असार ५ गते भएको लुम्बिनी प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख अनिल पोखरेलले अध्यक्षतामा भएको थियो ।

साविकको राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख सुशील ज्ञवालीले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको पक्षबाट योजना र कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय तहले सम्पूर्ण विकास ढाँचामा समावेश गर्न सक्दा आमूल परिवर्तन हुने बताउनु भयो ।

कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले एकिकृत रुपले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मोडेलमा काम गर्नु पर्ने आवश्यकता औल्याउँदै विपद्बाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्दै सुरक्षित नेपाल बनाउनु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रममा भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय लुम्बिनीका सचिव अमृत श्रेष्ठ र पर्यटन, ग्रामीण तथा शहरी विकास मन्त्रालय लुम्बिनीका सचिव महेशचन्द्र न्यौपानेको उपस्थिति रहेको थियो ।

राष्ट्रिय आवास तथा बस्ती उत्थानशील समन्वय मञ्चले कार्यक्रमको समन्वय गरेको थियो । कार्यक्रमपछि प्राधिकरणको टोलीले गत साल पहिरो गएको रुपन्देहीको चुरे क्षेत्रको स्थलगत अवलोकन पनि गरेको थियो ।

प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया

मधेश प्रदेश

असार १० गते जनकपुरधाममा मधेश प्रदेशस्तरीय अभिमुखीकरण तथा अन्तरक्रिया सम्पन्न भयो । कार्यक्रमको अध्यक्षता प्राधिकरणका सहसचिव हरि प्रसाद घिमिरेले गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा मधेश प्रदेशका प्रमुख सचिव कृष्ण बहादुर राउतले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा नेपालले हालसम्म गरेका प्रयासहरु तथा प्राप्त उपलब्धीहरुको चर्चा गर्दै मधेश प्रदेश सरकारले संचालन गरेका कार्यका बारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो । धनुषाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी सुरेन्द्र पौडेलले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा जिल्लाको समग्र अवस्थाको बारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो ।

प्राधिकरणका सहसचिव हरि प्रसाद घिमिरेले विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा प्राधिकरण आगामी योजनाका सम्बन्धमा प्रस्तुति राख्न भयो । प्राधिकरणका उपसचिव ध्रुव बहादुर खडकाले विपद् लाभग्राही पहिचान, अनुदान वितरण तथा पुनर्निर्माणमा प्राधिकरणले सञ्चालन गरिरहेको सूचना व्यवस्थापन प्रणालीबारे जानकारी गराउनुभयो । विपद् पोर्टल र MDSA Portal सम्बन्धमा प्रवक्ता डा. डिजन भट्टराइले प्रस्तुति दिनुभएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रदेश मन्त्रालयहरु, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समितिका प्रतिनिधिका साथै स्थानीय तह, रेडक्रसमा विपद् सम्बन्धी कार्यमा जिम्मेवारहरुको सहभागिता रह्यो ।

राष्ट्रिय विपद् बुलेटिन

२०७९ साउन
July 2022

९

वन डहेलो नियन्त्रणका लागि स्थानीय समुदाय र पालिकालाई बढी जिम्मेवार बनाइनुपर्ने

काठमाडौं, असार २८

वन डहेलोको जोखिम न्यूनीकरण र डहेलो नियन्त्रणका लागि स्थानीय पालिका र समुदायलाई नै बढी जिम्मेवार बनाउनुपर्नेमा जोड दिइएको छ । राजधानीमा आयोजित वन डहेलो व्यवस्थापन रणनीति, २०६७ परिमार्जन र राष्ट्रिय वन डहेलो व्यवस्थापन समानुकुलित संरचना र कार्ययोजनाको मस्यौदा प्रस्तुतीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्यशाला गोष्ठीका सहभागीहरूले उक्त कुरामा जोड दिएका हुन् ।

वनको सबैभन्दा नजिक स्थानीय समुदाय नै बस्ने हुनाले डहेलोबारे सबैभन्दा पहिले उनीहरूलाई नै जानकारी हुने र घटना भएको स्थानमा पनि सबैभन्दा पहिले पुग्नसक्ने हुनाले समुदायलाई नै यसको नियन्त्रणमा पनि परिचालन गर्नुपर्ने सहभागीहरूको धारणा थियो ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले वन डहेलो नियन्त्रणका लागि बहुक्षेत्रगत निकायहरूबीचको समन्वय आवश्यक रहेको धारणा राख्नुभयो । जोखिमको लेन्स लगाएर मात्र डहेलो नियन्त्रणको कार्य गर्न सकिने भन्दै कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले यसको जोखिमबारे स्थानीय समुदायमा सचेतना जगाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

विश्वव्यापी रूपमा बढ्दै गएको जलवायु परिवर्तनका कारण नेपालमा पनि अधिल्लो वर्ष डहेलोका घटनाले झण्डै बिकराल रूप लिन खोजेको भन्दै उहाँले यस्तो अवस्था आउन नदिन जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरूमा जोड दिनुपर्ने बताउनुभयो । यी विषयहरू रणनीतिमा स्पष्ट रूपमा आउनुपर्ने उहाँको भनाई थियो ।

वन तथा वातावरण विभागका महानिर्देशक नमराज घिमिरेले वन डहेलो लामो समयसम्म फैलनबाट रोक्नका लागि जङ्गलमा ढलेका र सुकेका रुखहरूलाई तत्काल हटाउनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले जानीजानी वनमा आगो लगाउने कुरालाई कडा रूपमा हेर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गर्नुभयो ।

प्रस्तावित मस्यौदा कार्ययोजनामाथि टिप्पणी गर्ने क्रममा कतिपय स्थानमा पानीको अभावमा समयमै डहेलो नियन्त्रणमा कठिनाई हुने गरेका कारण डहेलोको जोखिमयुक्त वनमा ठूला ठूला पोखरी निर्माण गरी पानी संकलन गर्नुपर्ने सहभागीहरूले बताए । यसैगरी निकुञ्ज क्षेत्र वरपर बसोबास गर्ने समुदाय र खासगरी महिलाहरूलाई डहेलो नियन्त्रणका उपायहरूबारे अनुशिक्षण गराउनुपर्ने, डहेलो नियन्त्रणका क्रममा मृत्यु भएका र घाइतेहरूको हकमा उचित राहत र क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गरिनुपर्ने, डहेलो नियन्त्रणका औजारको उचित वितरणको व्यवस्था मिलाई यसको प्रयोगबारे अनुगमन गरिनुपर्ने, सुरक्षा निकायहरूको परिचालन गरी बेला बेलामा समुदायस्तरमा डहेलो नियन्त्रणका अभ्यासहरू गराउनुपर्ने, आधुनिक उपकरणहरू एअरक्राफ्ट (Aircraft), ड्रोन (Drone) लगायतको व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिइएको थियो ।

प्राधिकरणका उपसचिव सुन्दरप्रसाद शर्माले कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्दै पछिल्लो समय वन डहेलोका घटना बढिरहेकाले रणनीतिको परिमार्जन आवश्यक महसुस गरी काम अघि बढाइएको बताउनुभयो । प्राधिकरणसँग संयोजन गर्दै आइरहेको सेन्टर फर ग्रिन इकोनोमिक डेभेलोपमेन्ट नेपालका परामर्शदाता विजयरज पौडेलले वन डहेलो व्यवस्थापन रणनीति, २०६७ र राष्ट्रिय वन डहेलो व्यवस्थापन

(बाँकी पृष्ठ ११ मा...)

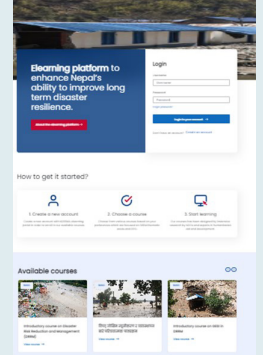
गतिविधिहरू

ई-लर्निङ मोड्युल प्रायोगिक परीक्षणका लागि तयार

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा क्रियाशील व्यक्तिहरूको क्षमता विकासका लागि आफैं सिक्न सक्ने इन्टरनेट मञ्चमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनको परिचायक पाठ्यक्रम र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समानता, अपांगता र सामाजिक समावेशीकरण गरी दुईवटा ई-लर्निङ मोड्युल प्रायोगिक परीक्षणका लागि तयार भएको छ ।

यो मोड्युल खासगरी राष्ट्रिय जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अधिकारी तथा यसको विस्तारित संगठन, संघीय तथा प्रदेशिक निकायका अधिकारी तथा कर्मचारीहरू, जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा स्थानीय तहका प्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई लक्षित गरिएको छ जसको विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा प्रत्यक्ष भूमिका छ ।

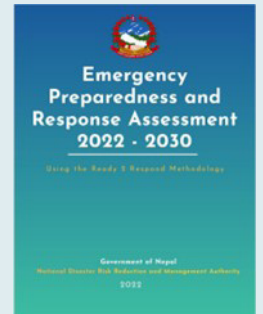
पाठ्यक्रम नेपाली र अंग्रेजी दुवै भाषामा उपलब्ध छ । दुई हप्ताको प्रायोगिक परीक्षणबाट प्राप्त सुझावपछि परिष्कृत गरी बृहत् समुदायसम्म यसलाई विस्तार गर्ने प्राधिकरणको योजना छ । पाठ्यक्रम <https://elearning.ndrrma.gov.np> मा उपलब्ध छ ।

आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य आंकलन तयार

नेपालमा आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने उद्देश्यले आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य आंकलन २०२२-२०३० तयार भएको छ । प्रतिकार्यका लागि तयारी पद्धतिअनुसार यो आंकलन तयार गरिएको हो । यो रिपोर्टमा व्यापक रूपमा गरिएका बाह्य तथा आन्तरिक छलफल तथा अन्तरक्रियाबाट प्राप्त सुझाव तथा टिप्पणीहरू समेटेको छ ।

प्रतिवेदनले मुख्य पाँचवटा पक्षलाई अंगालेको छ: कानुनी तथा संस्थागत जवाफदेहिता, सूचना प्रणाली, सुविधाहरू, उपकरण र तालिम तथा जनशक्ति । यसमा सबै पक्षलाई आवश्यक पर्ने स्रोतको अनुमानित विवरणसहित अल्पकालीन (२ वर्षभित्र), मध्यकालीन (४ वर्षभित्र) र दीर्घकालीन (८ वर्षभित्र) गर्नुपर्ने कार्यहरू सिफारिस गरेको छ ।

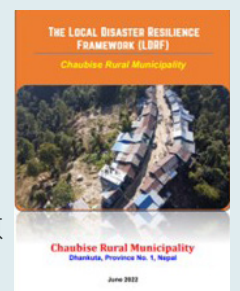

३३ पालिकाका लागि स्थानीय विपद् उत्थानशील कार्यढाँचा तयार

३३ वटा स्थानीय तहहरूका लागि रणनीतिक कार्ययोजनासहित स्थानीय विपद् उत्थानशील कार्यढाँचा २०२२-२०३० को अन्तिम मस्यौदा तयार भएको छ । कार्यढाँचाले विपद् उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्दै संघीय प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने अपेक्षा प्राधिकरणको छ ।

सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूसँग वृहत् छलफल गरी अन्तिम रूप दिएपछि कार्यढाँचा सम्बन्धित स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरिनेछ ।

आठवटा प्राथमिकता क्षेत्र पहिचान गरिएको प्रस्तावित राष्ट्रिय विपद् उत्थानशीलता कार्यढाँचा २०२२-२०३० सँग तादम्य हुनेगरी स्थानीय कार्यढाँचा निर्माण गरिएको छ ।

विपद् न्यूनीकरण र व्यवस्थापनबारे सांसदहरूसँग अन्तरक्रिया

काठमाडौं, असार २४

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले सन् २०३० सम्म नेपाललाई विपद् उत्थानशील राष्ट्र बनाउने उद्देश्यका साथ विपद् उत्थानशील नेपाल राष्ट्रिय कार्यद्वारा निर्माण गरिरहेको बताउनुभएको छ ।

प्रतिनिधिसभाका सदस्यहरूका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन विषयमा आयोजित अन्तरक्रिया कार्यक्रममा कार्यद्वारा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरूको बारेमा संक्षिप्त जानकारी दिँदै जोखिमबारेको बुझाइलाई सर्वसाधारणसम्म लैजाने र वडासम्मका संरचनाहरूलाई बलियो बनाउने ढंगले कार्यद्वारा निर्माण गर्न लागिएको बताउनुभयो

उहाँले भन्नुभयो, 'विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाका चारवटा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रलाई विस्तार गरेर आठवटा बनाइएको छ । यी प्राथमिकताको सन्दर्भ लिएर प्रदेश तथा पालिकाहरूले आफ्नो प्राथमिकताका आधारमा कार्यद्वारा निर्माण गर्न सक्नेछन् ।'

कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको अनुभवका आधारमा मनसुनजन्य तथा आगलागीजन्य विपद्बाट आवास क्षति गुमाएका प्रभावितको आवास निर्माणका लागि तराई क्षेत्रमा ३ लाख, पहाडका क्षेत्रमा ४ लाख र हिमाली क्षेत्रमा ५

लाखका दरले अनुदान दिन थालिएको पनि जानकारी दिनुभयो ।

अभिमुखीकरण कार्यक्रम शहरी विकास मन्त्री मेटमणि चौधरीको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न भएको हो । कार्यक्रममा त्रिभुवन विश्वविद्यालयका सह-प्राध्यापक डा. रञ्जनकुमार दाहालले नेपालको भू-विपद् जोखिमको अवस्थाबारे जानकारी गराउनुभएको थियो । त्यस्तै, भूकम्प प्रविधि राष्ट्रिय समाज-नेपालका कार्यकारी निर्देशक सूर्यनारायण श्रेष्ठले भूकम्पीय जोखिम, न्यूनीकरण र पूर्वतयारी तथा सुरक्षित भवन निर्माणका आधारभूत अवधारणाहरूबारे प्रस्तुति दिनुभएको थियो ।

त्यस्तै, नेपाल इन्जिनियरिङ कलेजका प्राचार्य प्रा.डा. हरिकृष्ण श्रेष्ठले नेपालको विपद्जन्य व्यवस्थापनमा पानीजन्य पक्ष: नीति निर्माणका आधारभूत कुराहरू र प्रा. डा. नरेन्द्र मान शाक्यले विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन: जलाधार व्यवस्थापन पक्षहरूबारे प्रस्तुतीकरण गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा पूर्व वन मन्त्री रामसहाय प्रसाद यादवले जनप्रतिनिधिहरूमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी

जानकारी हुनैपर्ने धारणा राख्दै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले कार्ययोजना बनाएर कार्यान्वयनतर्फ अगाडि बढ्नुपर्ने बताउनुभयो ।

प्रतिनिधिसभा सदस्य रामबाबु यादवले नीति निर्माण र कार्यान्वयनमा समन्वय हुनुपर्ने उल्लेख गर्दै कार्यान्वयनको भूमिका स्थानीय तहको भएकाले उक्त तहलाई सामर्थ्यवान बनाउनुपर्ने धारणा राख्नुभयो ।

प्रतिनिधिसभा सदस्यहरू पार्वतीकुमारी विसुङ्खे, चाँद तारा कुमारी, सरला कुमारी यादव, रेनुका गुरुङ, लक्ष्मी चौधरी, मायादेवी न्यौपानेले विद्यालय तहदेखि नै विपद् जोखिम सम्बन्धी ज्ञान दिन आवश्यक रहेको बताउँदै आगामी दिनमा जनतासम्म विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयवस्तु लैजाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

प्रतिनिधिसभाका सांसदहरूले अन्तरक्रिया कार्यक्रमले विपद् जोखिमबारे बुझ्न मद्दत पुग्ने र जनतामा जाँदा न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका उपायहरू सुझाउन सहयोग पुग्ने धारणा राख्नुभयो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद् सदस्य डा. गंगालाल तुलाधरले ऐनअनुसार राजनीतिक दलको अधिकार र कर्तव्यमा विपद् सम्बन्धी जनचेतना विस्तारको काम गर्नुपर्ने उल्लेख भएकोले राजनीतिक दलले पनि विभागहरू बनाएर विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा काम गर्नुपर्ने बताउनुभयो । अन्तरक्रिया कार्यक्रम हिमालय कन्जर्भेसन ग्रुप नेपालको आयोजनामा भएको हो ।

वायु प्रदूषणजन्य विपद् जोखिमबाट बच्न प्रदूषण न्यूनीकरणमा जोड

काठमाडौं, असार २९

वायु प्रदूषणजन्य विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनाको प्रारम्भिक मस्यौदामाथि सम्बन्धित सरकारी निकाय तथा विभागका प्रमुख तथा प्रतिनिधि एवं विज्ञहरूको उपस्थितिमा छलफल भएको छ ।

कार्ययोजनामाथि टिप्पणी गर्ने सहभागीहरूले वायु प्रदूषणजन्य विपद् जोखिमबाट मानिसहरूको ज्यान जोगाउन प्रदूषण न्यूनीकरणका उपायहरू प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । यसका लागि सरोकारवाला क्षेत्रहरूबीच यथोचित समन्वय हुनुपर्ने भन्दै उहाँहरूले राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको ध्यानाकर्षण समेत गर्नु भयो ।

छलफलमा प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले प्रदूषणजन्य विपद्लाई सबैले साझा समस्याको रूपमा लिएर न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा लाग्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । पोखरेलले नेपालमै उपलब्ध ज्ञान र अनुभवको जगमा कार्ययोजनालाई अन्तिम रूप दिइने उल्लेख गर्दै प्राधिकरण सबैसँग उचित समन्वय गर्न तयार रहेको बताउनुभयो ।

कार्ययोजना मस्यौदा तयार गरिरहेको कार्यदलका तर्फबाट वसन्त गिरिले कार्ययोजनाका ६ वटा उद्देश्यहरूबारे जानकारी गराउनुभएको थियो । ती उद्देश्यहरूमा वायु प्रदूषणको अवस्थाबारे देशव्यापी नियमित निगरानी अनुगमन गर्नु र जानकारी गर्नु/ गराउनु, वायु प्रदूषण सम्बन्धी सही सूचना प्रवाह र जनचेतना अभिवृद्धि गर्नु, वायु प्रदूषणजन्य विपद् सम्बन्धी चेतान्वी प्रणाली र सञ्जाल निर्माण र सञ्चालन गर्नु रहेका छन् । त्यस्तै, अन्य उद्देश्यहरूमा वायु प्रदूषणजन्य विपद् र आपतकालको व्यवस्थापन गर्नु, वायु प्रदूषण न्यूनीकरण उपायहरू अवलम्बन गर्नु र वायु प्रदूषण र त्यसले निम्त्याउने विपद्को पूर्वानुमान प्रणालीको विकास र सञ्चालन गर्नु छन् ।

कार्यक्रममा जल तथा मौसम विज्ञान विभागका

महानिर्देशक अर्चना श्रेष्ठ, त्रिभुवन विश्वविद्यालयका प्राध्यापक डा. रेजिना मास्के, विश्व स्वास्थ्य संगठनका नेपालका राजाराम पोटे, वातावरण विभागका बरिष्ठ डिभिजनल केमिस्ट शंकर प्रसाद पौडेल, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका बरिष्ठ अधिकृत प्रकाश घिमिरे, वन तथा भूसंरक्षण विभागका उपसचिव हरिवंश आचार्यका साथै वायु गुणस्तर, वातावरण एवं जलवायु सम्बन्धी विज्ञहरूको सहभागिता थियो ।

वायु गुणस्तर सूचकांक ३०० भन्दा बढी भएमा त्यसलाई विपद्को अवस्था मानिन्छ । नेपाल, यो विपद्को उच्च जोखिममा छ । नेपालमा वायु प्रदूषणका कारण नेपालमा दैनिक १०० जना भन्दा बढीको मृत्यु हुने गरेको छ । काठमाडौं, लुम्बिनी क्षेत्र लगायत विश्वका अति प्रदूषित क्षेत्रहरूमा पर्छन् ।

विश्व बैंकको सन् २०१९ मा प्रकाशित प्रतिवेदन अनुसार नेपालमा प्रदूषणका कारण सन् २०३० सम्म १३८६ मिलियन (१ अर्ब ३८ करोड) अमेरिकी डलरसम्म आर्थिक भार पर्न सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

उच्च रक्तचाप, धुमपान र अनिकालपछि विश्वमा मानव

(बाँकी पृष्ठ १३ मा...)

‘महिलाले पनि घर बनाउन सक्छन्’

- चाँदनी हमाल

उतिबेला कलिली उमेरकी कान्छी तामाङको अरू युवतीका जस्तै अनेक रहर थिए तर २०७२ वैशाख १२ गते आएको शक्तिशाली भूकम्पले गर्दा उहाँका रहर पनि बदलिए । भूकम्पपछि भत्केका घर तथा अन्य भौतिक संरचना पुनर्निर्माण गर्न स्थानीयवासीको सहभागितालाई तत्कालीन पुनर्निर्माण प्राधिकरण र दातृ निकायले जोड दिए । त्यसपछि कान्छीजस्तै धेरै युवतीको बाटो मोडियो । सामान्य लेखपढ गर्नेका लागि ज्याला मजदुरी गर्नुको विकल्प थिएन तर डकर्मको तालिम लिएपछि उहाँको काम फेरियो ।

सीपयुक्त डकर्म भएर पनि सुख पाउनुभएन उहाँले । पहिले त महिलाले घर बनाउन सक्छन् र भनेरै धेरैले पत्याएनन् । त्यही कारण उहाँले डकर्म भएर पनि लामो समय सहयोगी मजदुरको काम गर्नुभयो । कतिपय ठेकेदारले जानेको काम लगाएर पनि पुरुष डकर्मि मिस्त्रीले पाउनेसरहको ज्याला दिएनन् ।

यति हुँदा पनि कान्छी तामाङले हिम्मत हार्नुभएन र आफ्नै गाउँमा सहयोग पाइएला भनेर नुवाकोटका घर बनाउन सक्रिय हुनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “तर घर बनाएपछि पनि महिलाले राखेको धुरी हेर्न हुन्न भनेर गाउँका कोही मानिस घर हेर्ने आएनन् ।” आफ्नै गाउँ कति मेहनत र हौसलाले घर बनाएका बेला भोगेको पीडायुक्त त्यो पल उहाँलाई अझै झल्झली याद आउँछ । बनिसेकेको घरमा बास बस्न र हेर्न धेरैपछि मात्र गाउँले आए ।

उहाँजस्तै भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउने तालिम लिएर सक्रिय रहनुभएकी डकर्मि सावित्री ढकालले पनि यो पेसालाई निरन्तरता दिन धेरै चुनौती खेप्नुभयो । उहाँका अनुसार अझै पनि घर र अन्य भौतिक संरचना महिलाले

बनाउन सक्छन् भन्ने विश्वास नै गर्दैनन् ।

“छिमेकमै घर बनाउने काम आइपरे पनि पुरुषलाई दिन्छन्, महिलाले काम देखाएर विश्वास जित्नुपर्छ । महिला र पुरुष समान हुन्, उहाँले भन्नुभयो । कुनै भेदभाव गर्न पाइँदैन भनेर संविधानले प्रस्तावना र मौलिक हक दिएर व्याख्या गरेको छ । उहाँले भन्नुभयो, “यति धेरै चुनौती आए पनि महिला मिलेर घर बनाएर देखाउन भने छाडेका छैनौं ।” प्रविधिगत सीप लगनशीलताका साथ काम गर्न सके महिला मिस्त्री मात्र हैन, घर बनाउने ठेक्का लिन पनि सक्षम भएको उहाँले बताउनुभयो ।

उहाँहरूजस्तै डकर्मि पेसा अँगाल्नुभएकी बिन्दा नगरकोटीले महिला डकर्मिलाई एकै अगाडि बढ्न गाह्रो भएको अनुभव सुनाउनुभयो । “बालुवा चाल्ने, बोक्ने, मसला मिसाउनेजस्ता काममा सीमित गर्न खोजिन्छ । बुझ्ने पुरुष ठेकेदारले भने सीप चिनेर काम लगाउँछन् तर ज्यालामा धेरैजसो विभेद गर्छन्, उहाँले भन्नुभयो ।

काभ्रेको धुलिखेल नगरपालिका-२, रविओपीमा विश्व बैङ्कका प्रतिनिधिसामु महिला डकर्मिले तालिम लिएपछि घरको जग खन्ने, दोहोरो पट्टि बाँध्ने, गुणस्तरीय ढाँटा, छड,

सिमेन्ट, बालुवालगायतका सामग्रीको छनोट कसरी गर्ने भन्ने ज्ञान बढेको आफ्ना अनुभव सुनाउनुभयो । साथै बलियो घर बनाउदा आवश्यक मापदण्डको शिक्षा र बनाउने कला पनि महिला डकर्मिले पुरुष डकर्मिसँग काँध मिलाएर ४५ दिनको तालिममा सिकेका थिए ।

विश्व बैङ्कका प्रबन्ध निर्देशक मारी पाङ्गेस्तुले अबका दिनमा कसरी अगाडि बढ्न सकिन्छ भनेर उहाँहरूसँग अन्तरक्रिया गर्नुभयो । त्यस्तै बैङ्कका दक्षिण एसिया क्षेत्रका उपाध्यक्ष हार्टविग स्याफरले विश्व बैङ्कको सहयोगमा नेपालमा आठ लाख धुरी घर बनेको र त्यसमा महिला सहभागिता सुनिश्चित गरिएको आल्याउनुभयो ।

भूकम्पजस्तै अन्य प्राकृतिक विपत्सँग लड्न स्थानीय तहलाई सीप सिकाएर सँगै अगाडि बढ्ने प्रतिबद्धता राष्ट्रिय विपत् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले गर्नुभयो ।

भूकम्पपछि विश्व बैङ्कको ऋण तथा अनुदानमा नेपालमा भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सुरु भयो तर त्यसमा सामुदायिक सहभागिताको सर्त थियो । जसका लागि विश्व बैङ्क र नेपाली सरोकारवाला निकायको सक्रियतामा ७५५ जनालाई घुम्ती डकर्मि तालिम प्रदान गरिएको थियो, जसमध्ये १४९ जना महिला थिए ।

यसरी सिकेको सीपको प्रयोग जहाँजहाँ भूकम्प प्रतिरोधी घर पुनर्निर्माण भए, त्यहाँ उपयोग गरिए । अब उहाँहरू यही पेसा अँगालेर स्वतन्त्र रूपमा समुदायका अन्य घर बनाउने काममा सक्रिय हुनुहुन्छ । महिलाको समूह नै बनाएर काम गर्ने चाहना महिला डकर्मिको छ ।

(गौरखापत्र दैनिकबाट)

रेडियोमार्फत् विपद्सम्बन्धी जनचेतना विस्तार

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले वर्षाको मौसममा हुने बाढी, पहिरो, चट्याङ तथा सर्पदंशजस्ता विपद् जोखिमबाट बच्न देशका विभिन्न भागमा रहेका एफएम रेडियोहरूमार्फत् जनचेतना प्रसार गरिरहेको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रम (युएनडिपी) को सहयोग र कृष्णसार मल्टीमिडियाको समन्वयमा देशका १४ वटा एफएम रेडियोहरूमार्फत् असार पहिलो सातादेखि चेतनामूलक सन्देशहरू प्रसार भइरहेको हो ।

हिमाल, पहाड र तराई तीनवटै भौगोलिक क्षेत्रहरू समेट्ने गरी हरेक प्रदेशका दुईवटाका दरले सातवटा प्रदेशका १४ वटा एफएम रेडियोमार्फत् जनचेतनामूलक सन्देशहरू प्रसारण भइरहेका छन् ।

वन डढेलो नियन्त्रणका ...

समानुकूलित संरचना र कार्ययोजनाको मस्यौदाबारे प्रस्तुतीकरण गर्नुभएको थियो ।

रणनीति परिमार्जन सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय समन्वयात्मक गोष्ठी गण्डकी प्रदेशको पोखरामा पनि सम्पन्न भएको छ । असार २७ गते भएको गोष्ठीमा पोखराका नगरप्रमुख धनराज आचार्य, वन, वातावरण तथा भूसंरक्षण मन्त्रालयका सचिव बद्रिजङ्ग ढुंगेल, कानून, सञ्चार तथा प्रदेश मामिला मन्त्रालयका सचिव शम्भु राज रेग्मी, प्रमुख जिल्ला अधिकारी जयनारायण आचार्यको सहभागिता थियो । पछिल्लो समय वन डढेलो बढ्दै गएकोले यसको नियन्त्रणका लागि सरकारी, गैरसरकारी निकाय सबैको साझा सहकार्य हुनुपर्नेमा सहभागीहरूको जोड रह्यो ।

यही प्रकारका प्रदेशस्तरीय गोष्ठीहरू असार २९ सुदूरपश्चिम प्रदेशको राजधानी धनगढी र असार २४ मा प्रदेश नं. १ को राजधानी विराटनगरमा भए ।

“म आगो हुँ । मानिसलाई म नभई हुँदैन । पकाउन र उज्यालोका लागि मेरो आवश्यकता पर्दछ । होसियारीपूर्वक चलाउनु भयो भने म तपाईंको राम्रो साथी हुँ । लापर्वाही गर्नुभयो भने मेरै कारण घर-गोठ, टोल र बस्ती खरानी हुनसक्छ । त्यसैले मलाई प्रयोग गर्दा होसियारी अपनाउनुहोस् है ।”

विश्व बैंकका उच्च अधिकारीले सुने आवास पुनर्निर्माण गरेका लाभग्राहीका अनुभव

काठमाडौं, असार १२

विश्व बैंकका उच्च अधिकारीहरूले २०७२ बैशाखको भूकम्पपछि निजी आवास पुनर्निर्माण गरेका काभ्रेका लाभग्राहीहरूको पुनर्निर्माण अनुभव एवं जीविकोपार्जनको अवस्थाका बारेमा अन्तरक्रिया गर्नुभएको छ ।

विश्व बैंकका प्रबन्ध निर्देशक मारी पांगेत्सु, दक्षिण एसिया क्षेत्रका उपाध्यक्ष हार्टविग स्याफरसहित विश्व बैंकका उच्च अधिकारीहरू, युएनडिपी तथा एफसिडिओका प्रतिनिधिहरूले धुलिखेल नगरपालिका-२, रविओपी पुगी भूकम्पपछि घर निर्माण गरेका लाभग्राही एवं पुनर्निर्माणमा संलग्न महिला डकर्मीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्नुभएको हो ।

धुलिखेल नगरपालिका वडा नं. २ का वडाध्यक्ष अर्जुन न्यौपानेका अनुसार उक्त वडामा ६६० लाभग्राही रहेकोमा ५९८ जनाले सबै तीनवटै किस्ता प्राप्त गरिसकेका छन् । तीनवटै अनुदान किस्ता प्राप्त गरेकामध्ये ४८७ ले विश्व बैंकको ऋण सहयोग अन्तर्गत आवास अनुदान प्राप्त गरेका थिए ।

वडाध्यक्ष न्यौपानेले आगामी दिनमा भूकम्प लगायतका जोखिमबाट क्षति नहोस् भनेर सचेत भई स्थानीयवासीले भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गरेको उल्लेख गर्दै आवास निर्माणमा सहयोग

गरेकामा विश्व बैंकप्रति आभार प्रकट गर्नुभयो ।

भूकम्पबाट घर गुमाउनुभएका स्थानीयवासी गोकर्णप्रसाद कोइरालाले सरकारबाट प्राप्त तीन लाख रुपैया अनुदानमा १४ लाख थपेर घर निर्माण गरेको जानकारी दिनुभयो । स्थानीयले आफ्नो आवश्यकता र हैसियतअनुसार सरकारी अनुदानमा आफ्नो रकम थपेर इच्छाअनुसार घर बनाउनुभएको छ । यहाँका स्थानीयवासीले एकअर्कालाई सहयोग गर्दै घर निर्माण गरेको पनि कोइरालाले जानकारी दिनुभयो ।

स्थानीय कविता चौलागाईंले घर पुनर्निर्माण गर्दा बेलाबेलामा इन्जिनियरहरू आएर मापदण्डअनुसार बने/नबनेको परीक्षण गरेको जानकारी दिँदै अब भूकम्प आउँदा पनि कुनै डर नभएको बताउनुभयो ।

विश्व बैंकका प्रबन्ध निर्देशक मारी पांगेत्सुले नेपालको निजी आवास पुनर्निर्माण संसारकै सबैभन्दा ठूलो पुनर्निर्माण परियोजना भएको उल्लेख गर्दै लाभग्राहीहरूले एकअर्कालाई सहयोग गर्दै सुरक्षित घर निर्माण गरेको खुसी व्यक्त गर्नुभयो ।

विश्व बैंकका दक्षिण एसिया क्षेत्रका उपाध्यक्ष हार्टविग स्याफरले समुदाय नै

एकजुट भएर पुनर्निर्माणको काम गरेको सुन्दा खुसी लागेको भन्दै लाभग्राहीहरूको कामको सराहना गर्नुभयो । स्याफरले आवास पुनर्निर्माण परियोजना सम्पन्न भए पनि जीविकोपार्जन लगायतका क्षेत्रमा निरन्तर सहयोग रहने प्रतिबद्धतासमेत व्यक्त गर्नुभयो ।

विश्व बैंकले भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणका लागि ७०० मिलियन डलर (७० अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी) ऋण सहयोग गरेको छ । साथै, विभिन्न दातृ निकायको अनुदान सहयोग रहेको साझा कोष 'मल्टी डोनर ट्रष्ट फन्ड' को प्रशासनिक पक्षको जिम्मेवारी निर्वाह गरिरहेको छ । यस कोषमार्फत् पुनर्निर्माण प्राधिकरणको कार्यकालमा आवास अनुदान, घुम्ती डकर्मी सेवा तथा विभिन्न तालिमका कार्यहरू भएका

थिए ।

यसैकारण पनि पुनर्निर्माण सम्पन्न हुन लागेका क्षेत्रको स्थलगत भ्रमण गरी प्रभावितहरूको अनुभव सुन्न विश्व बैंकका अधिकारीहरू आफैँ फिल्डमा पुग्नुभएको हो ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले बढ्दो जलवायु परिवर्तन लगायतका कारण थप जोखिम निम्तिरहेकोले ती जोखिमबाट सुरक्षित आवास तथा समुदाय निर्माण गर्न प्राधिकरणले योजनाबद्ध रूपमा काम गरिरहेको जानकारी दिनुभयो । कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले प्राधिकरणको प्रयासमा नागरिकको सचेतता र अग्रसरता महत्वपूर्ण हुने धारणा पनि राख्नुभयो ।

विपद् जोखिम आंकलनमा...

गरिएको अध्ययनका निष्कर्ष तथा सुझावहरू राख्नुभएको थियो ।

कार्यशालामा प्राधिकरणका उपसचिव राजेन्द्र शर्माले प्रभावमा आधारित पूर्वानुमानमा प्रकोप, सम्मुखता र संकटासन्नताका तथ्यांकहरूको प्रयोगबारे प्रस्तुतीकरण गर्नुभयो । युथ इनोभेशन ल्याबका रिना बज्राचार्यले विपद् पोर्टल प्रयोग गरेर सम्मुखता र संकटासन्नता हेर्ने सकिने सुविधाबारे जानकारी गराउनु भयो । ल्यावले यो कार्यशाला संचालन गर्न समन्वय समेत गरेको हो । बेलायती अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोग एफसिडिओ नेपालका विपद् उत्थानशील सल्लाहकार सुमित दुग्डले सेण्डाई फ्रेमवर्कका लक्ष्यहरू पूरा गर्न निर्देशका आवश्यक पर्ने बताउनुभयो ।

प्रस्तुतीकरणमाथि उपस्थित सहभागीहरूको बीचमा समूह छलफल गरी सुझाव लिइएको थियो । त्यसक्रममा प्रस्तोताले प्राधिकरणले विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापनमा संकलित तथ्याङ्कहरूलाई समुदायसम्म पुरयाउने काममा डिजिटल प्रणालीको उच्चतम प्रयोग गर्नुपर्ने, पारिभाषिक शब्दावलीमा एकरूपता ल्याउनुपर्ने, स्थानीय तहमा सूचनाको सही सञ्चारका लागि जनशक्तिलाई अनुशिक्षण गर्नुपर्ने लगायतका सुझाव दिनुभएको थियो ।

विपद् संवेदनशील सामाजिक...

कार्यविधि निर्माणका लागि गठित कार्यदलका संयोजक प्राधिकरणका सहसचिव अनिता निरौलाले महत्वाकांक्षी भन्दा व्यवहारिक सहायतालाई जोड दिनुपर्ने बताउनुभयो । दीर्घकालीन पुर्नलाभका लागि पर्याप्त रकमको आवश्यकता हुने भएकाले चरणबद्ध रूपले पुर्नलाभ र पुनर्स्थापनाका कार्यक्रम निर्माण गर्न सकिने उहाँको धारणा थियो ।

कार्यक्रममा विज्ञ रेवेका होल्म्सले इन्डोनेसिया, केन्या, फिलिपिन्स, मौरिटानिया र सेनेगलका विपद् सम्वेदनशील सामाजिक सुरक्षा निर्देशिकाका विशेषताहरूबारे जानकारी गराउनुभएको थियो ।

कार्यदलमा गृह मन्त्रालय, कृषि मन्त्रालय, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोगको प्रतिनिधित्व छ । छलफलमा कार्यदलका सदस्यहरूसहित प्राधिकरणका सहसचिव हरि प्रसाद शर्मा, उपसचिव हिरादेवी पौडेल, प्रवक्ता डा.डिजन भट्टराई, विश्व बैंकमा परामर्शदाताको विशेष उपस्थितिमा थियो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा ४८ ले दिएको अधिकार अनुसार कार्यविधि तयार भइरहेको हो । कार्यविधि निर्माणमा विश्व बैंक नेपालले परामर्श सहयोग गरिरहेको छ ।

राष्ट्रिय विपद् बुलेटिन

विद्यालयहरूमा पूर्व सावधानी अपनाउन अनुरोध

मानव स्रोत विकास केन्द्रले बाढी, पहिरो, डुबान लगायत विपद्का कारण विद्यालयहरूमा हुनसक्ने सम्भावित जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्व सावधानी र उच्च सतर्कता अपनाउन अनुरोध गरेको छ ।

केन्द्रले प्रदेश तहमा शिक्षा हेर्ने मन्त्रालय, सबै स्थानीय तह र ७७ वटै शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइलाई कक्षाकोठा, भवन, खेलमैदान, घेराबारा, शौचालय, खानेपानी लगायतका भौतिक संरचनामा क्षति पुग्न सक्ने भएकोले उच्च सतर्कता अपनाउन आग्रह गरेको हो ।

साथै, केन्द्रले घटना भइहाले त्यसबाट भएको क्षतिबारे अविलम्ब जानकारी गराउन पनि भनेको छ ।

वायु प्रदूषणजन्य...

मृत्युको चौथो अग्रणी कारण बायु प्रदूषणलाई मानिन्छ । वायु प्रदूषणबाट हृदय रोग, फोक्सोको क्यान्सर, मधुमेह र श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोगहरू लाग्छन् । त्यस्तै, मानिसको स्नायु, मस्तिष्क, मिर्गौला, कलेजो र अन्य अंगहरूमा पनि दीर्घकालीन क्षति पुर्याउन सक्छ ।

वायु प्रदूषणजन्य विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना (२०७९-२०८८) तयार गर्न प्राधिकरणका सहसचिव रामेश्वर मरहट्टाको संयोजकत्वमा प्राधिकरणका अधिकारी एवं विज्ञहरू सम्मिलित कार्यदल क्रियाशील छ ।

कार्यदलमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, उद्योग तथा बाणिज्य मन्त्रालय, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, काठमाडौं महानगरपालिकाको वातावरण विभाग, उपत्यका ट्राफिक महाशाखा लगायत निकायका प्रतिनिधि हुनुहुन्छ ।

कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको अनुभवका आधारमा मनसुनजन्य तथा आगलागीजन्य विपद्बाट आवास गुमाएका प्रभावितको आवास निर्माणका लागि तराई क्षेत्रमा ३ लाख, पहाडका क्षेत्रमा ४ लाख र हिमाली क्षेत्रमा ५ लाखका दरले अनुदान दिन थालिएको पनि जानकारी दिनुभयो ।

आपतकालीन सम्पर्क नम्बरहरू					
क्र. सं.	प्रदेश	जिल्ला	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल
१	प्रदेश नं. १	भोजपुर	९८५२८१७७७७	९८५२०-१५५५५	९८५१२७२२४५
२	प्रदेश नं. १	धनकुटा	९८५२०५७७७७	०२६-५२०१५५	९८५१२७२२४६
३	प्रदेश नं. १	इलाम	९८५२०१७७७७	०२७-५२००२४, ५२०१००	९८५१२७२२४२
४	प्रदेश नं. १	झापा	९८५२६२७७७७	०२३-४५५०८५, ४५५१००	९८५१२७२२४५
५	प्रदेश नं. १	खोटाङ	९८५२८७७७७७	०३६-४२०१२४, ४२०१९९	९८५१२७२२४७
६	प्रदेश नं. १	मोरङ	९८५२६१७७७७	०२१-५२५३०१, ५२३९०१	९८५१२७२२३६
७	प्रदेश नं. १	ओखलढुंगा	९८५२६३७७७७	०३७-५२०१७५	०३७-५२०६४२
८	प्रदेश नं. १	पाँचथर	९८५२०३७७७७	०२४-५२०१९९	९८५१२७२२४०
९	प्रदेश नं. १	संखुवासभा	९८५२०८७७७७	०२९-५६०१९९, ५६०११५	९८५१२७२२५४
१०	प्रदेश नं. १	सोलुखुम्बू	९८५२६०७७७७	०३८-५२०२५०, ५२०१९९	९८५१२७२०३९
११	प्रदेश नं. १	सुनसरी	९८५२०७७७७७	०२५-५६०७२८, ५६०१००	९८५२०६३२०१
१२	प्रदेश नं. १	ताप्लेजुंग	९८५२०९७७७७	०२४-४६०१९९	९८५१२७२२४१
१३	प्रदेश नं. १	तेह्रथुम	९८५२२२७७७७	०२६-४२०१२९, ४६०१००	९८५१२७२२६२
१४	प्रदेश नं. १	उदयपुर	९८५२०७७७७७	०३५-४२०२१५, ४२०१९९	९८५१२७२२७२
१५	मधेश प्रदेश	पर्सा	९८५५००७७७७	०५१-५२२२५१	९८५१२७२३३२
१६	मधेश प्रदेश	बारा	९८५५००७७७७	०५३-५५०३९९, ५५०१९९	९८५१२७२३५१
१७	मधेश प्रदेश	रौतहट	९८५५०३७७७७	०५५-५२०१७७	९८५१२७२३३०
१८	मधेश प्रदेश	सर्लाही	९८५४०७७७७७	०४६-५२०८६६, ५२००९९	९८५१२७२३२९
१९	मधेश प्रदेश	धनुषा	९८५४००७७७७	०४१-५२६०९९, ५२००५५	९८५१२७२३२७
२०	मधेश प्रदेश	सिराहा	९८५२८३७७७७	०३३-५२०००५	९८५१२७२३२६
२१	मधेश प्रदेश	महोत्तरी	९८५४०२७७७७	०४४-५२०००९, ५२०१९९	९८५१२७२३२८
२२	मधेश प्रदेश	सप्तरी	९८५२८५७७७७	०३१-५२१६३३, ५२००५५	९८५१२७२३४३
२३	बागमती प्रदेश	सिन्धुली	९८५४०६७७७७	०४७-५२०५५५, ५२०१९९	९८५१२७२६०२
२४	बागमती प्रदेश	रामेछाप	९८५४०५७७७७	०४८-५४००९९	९८५१२७२५५६
२५	बागमती प्रदेश	दोलखा	९८५४०१७७७७	०४९-४२३३३३	९८५१२७२५३७
२६	बागमती प्रदेश	भक्तपुर	९८५११७७७७७	०१-६६१४८२१	९८५१२७२०६७
२७	बागमती प्रदेश	धादिङ	९८५१२४७७७७	०१०-५२०२७९, ५२०१९९	९८५१२७२४९१
२८	बागमती प्रदेश	काठमाडौं	९८५१२०७७७७	०१-४२६१८४३, ४२६१३६०	९८५१२७२०६८
२९	बागमती प्रदेश	काभ्रेपलान्चोक	९८५१२३७७७७	०११-४९०२३०	९८५१२७२०७५
३०	बागमती प्रदेश	ललितपुर	९८५१२२७७७७	०६६-५५२१२७, ५५०३६५	९८५१२७२०६६
३१	बागमती प्रदेश	नुवाकोट	९८५११४७७७७	०१०-५६०३९९, ५६०१९९	९८५१२७२५३५
३२	बागमती प्रदेश	रसुवा	९८५१२७७७७७	०१०-५४०२००, ५४०१९९	९८५१२७२२७५
३३	बागमती प्रदेश	सिन्धुपाल्चोक	९८५१२५७७७७	०११-६२००८८, ६२०१०४	९८५१२७२६०२
३४	बागमती प्रदेश	चितवन	९८५५०१७७७७	०५६-५२०९९९, ५२०१५५	९८५१२७२३३४
३५	बागमती प्रदेश	मकवानपुर	९८५५०२७७७७	०५७-५२३८११, ५२००९९	९८५१२७२५३२
३६	गण्डकी प्रदेश	बागलुङ	९८५७०७७७७७	०६८-५२०२१९	९८५७६६८७००
३७	गण्डकी प्रदेश	गोरखा	९८५६०५७७७७	०६४-४२०२३७	९८५१२७२२७९
३८	गण्डकी प्रदेश	कास्की	९८५६००७७७७	०६१-५२०३३३	९८५१२७२०८०
३९	गण्डकी प्रदेश	लमजुङ	९८५६०१७७७७	०६६-५२०१९८	९८५१२७२६९५
४०	गण्डकी प्रदेश	मनाङ	९८५६०३७७७७	०६६-४४०१९९	९८५१२७२५२१
४१	गण्डकी प्रदेश	मुस्ताङ	९८५७६३७७७७	०६९-४४००९९	९८५१२७२४७४
४२	गण्डकी प्रदेश	म्याग्दी	९८५७६२७७७७	०६९-५२०२७५	९८५१२७२५९०
४३	गण्डकी प्रदेश	नवलपुर	९८५७०८७७७७	०७८-५४०१००	९८५१२७२५१६
४४	गण्डकी प्रदेश	पर्वत	९८५७६१७७७७	०६७-४२०२६२	९८५१२७२०७९
४५	गण्डकी प्रदेश	स्याङ्जा	९८५६०४७७७७	०६३-४२०८४	९८५१२७२५१८
४६	गण्डकी प्रदेश	तनहुँ	९८५६०६७७७७	०६५-५६०१९९	९८५१२७२०९९
४७	लुम्बिनी प्रदेश	कपिलवस्तु	९८५७०३७७७७	०७६-५६०४६५	९८५१२७२३३७
४८	लुम्बिनी प्रदेश	परासी	९८५७०४७७७७	९८५७०६५५६०	९८५१२७२३३५
४९	लुम्बिनी प्रदेश	रुपन्देही	९८५७०७७७७७	०७१-५२०२००	९८५१२७२३४४
५०	लुम्बिनी प्रदेश	अर्घाखाँची	९८५७००७७७७	०७७-४२०२९९	९८५१२७२०५७
५१	लुम्बिनी प्रदेश	गुल्मी	९८५७०१७७७७	०७९-५२०२३०	९८५१२७२२८१
५२	लुम्बिनी प्रदेश	पाल्पा	९८५७०५७७७७	०७५-५२०५३६, ५२०१९९, १००	९८५१२७२५८०
५३	लुम्बिनी प्रदेश	दाङ	९८५७०८७७७७	०८२-५२०९५९	९८५१२७२०८४
५४	लुम्बिनी प्रदेश	प्युठान	९८५७०१७७७७	०८६-४२००३६	०८६-४६०४८८
५५	लुम्बिनी प्रदेश	रोल्पा	९८५७०२७७७७	०८६-६८००९९	०४९-७५७८७३
५६	लुम्बिनी प्रदेश	रूकुम - पूर्व	९८५७०६७७७७	९८७८९०४८१	०८८-४३३०९७

सावधानी अपनाऔं

बर्खा मौसम छ,
तपाईंको गाउँ-
ठाउँतिर पनि च्याउ
उम्रियो होला । तर,
होस पुन्याऔं है ।
कतै च्याउ विषालु त
छैन ?

नबुझिकन,
नसोधिकन,
नजानिकन,
नचिनिकन
जङ्गली च्याउ
नखाऔं ।

– राष्ट्रिय विपद् जोखिम
न्यूनीकरण तथा
व्यवस्थापन प्राधिकरण

आपतकालीन सम्पर्क नम्बरहरु

क्र. सं.	प्रदेश	जिल्ला	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल
५७	लुम्बिनी प्रदेश	बाँके	९८५८०२७७७७	०८१-५२६१९१	९८५१२७२१३८
५८	लुम्बिनी प्रदेश	बर्दिया	९८५८०३७७७७	०८४-४२०१९९	९८५१२७२१३९
५९	कर्णाली प्रदेश	रूकुम - पश्चिम	९८५७८३७७७७	०८८-५३०१८७	९८५१२७२६४६
६०	कर्णाली प्रदेश	सल्यान	९८५७८४७७७७	०८८५००७०, ०८८५२००९९	०८८-५२०४१५
६१	कर्णाली प्रदेश	डोल्पा	९८५८३०७७७७	०८७-५५००५७	९८५१२७२१८५
६२	कर्णाली प्रदेश	हुम्ला	९८५८३१७७७७	०८७-६८०१३३	९८५१२७२१५७
६३	कर्णाली प्रदेश	जुम्ला	९८५८३२७७७७	०८७-५२००१३	०८७-५२०५०३
६४	कर्णाली प्रदेश	कालिकोट	९८५८३३७७७७	०८७-४४००१३	०८७-४४०३१३
६५	कर्णाली प्रदेश	मुगु	९८५८३४७७७७	०८७-४६००९९	९८५१२७२७६१
६६	कर्णाली प्रदेश	सुर्खेत	९८५८००७७७७	०८३-५२००२२	९८५१२७२०८३
६७	कर्णाली प्रदेश	दैलेख	९८५८०१७७७७	०८९-४२०११३	०८९-४१०२५५
६८	कर्णाली प्रदेश	जाजरकोट	९८५८०४७७७७	०८९-६८०२५५	०८९-४३०३५१
६९	सुदूर पश्चिम प्रदेश	कैलाली	९८५८२२७७७७	०९१-५२११५०, १००	९८५१२७२१४२
७०	सुदूर पश्चिम प्रदेश	अछाम	९८५८०७७७७७	०९८-६२०२२०	९८५१२७२३४९
७१	सुदूर पश्चिम प्रदेश	डोटी	९८५८३३७७७७	०९४-४२००९९	९८५१२७२०८७
७२	सुदूर पश्चिम प्रदेश	बझाङ	९८५८११७७७७	०९२-४२१००६	९८६४३२६५८२
७३	सुदूर पश्चिम प्रदेश	बाजुरा	९८५८४४७७७७	०९७-५५४०३१२	९८५१२७२७५२
७४	सुदूर पश्चिम प्रदेश	कंचनपुर	९८५८७३७७७७	०९९-५२१३३६	९८५१२७२१४१
७५	सुदूर पश्चिम प्रदेश	डडेलधुरा	९८५८७१७७७७	०९६-४२०१७६	९८५१२७२५९३
७६	सुदूर पश्चिम प्रदेश	बैतडी	९८५८७०७७७७	०९३-४२०२५०	९८५१२७२०८५
७७	सुदूर पश्चिम प्रदेश	दार्चुला	९८५८७२७७७७	९८५८७५४४५५	९७४१४६९००७

विपद्सम्बन्धी स्नातकोत्तर शोध अनुदान प्रदान

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले नेपालका विश्वविद्यालय तथा क्याम्पसहरुमा स्नातकोत्तर पढ्दै गरेका पाँच जना विद्यार्थीलाई अनुसन्धान शोध सहायता प्रदान गरेको छ ।

प्राधिकरणको स्नातकोत्तर तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले शोधकार्यका विपद्का नवीन तथ्यांक र प्रविधि क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहेमा शोध सहायता प्रदान गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत निवेदन माग गरी उत्कृष्ट प्रस्ताव पेश गर्ने पाँचलाई अनुदान उपलब्ध गराएको हो ।

शोध अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यार्थीहरुमा सतिश भुषाल, विवेक ढुंगाना, आकांक्षा कुँवर, निशा स्थापित र बुद्धिलाल तामाङ हुनुहुन्छ ।

सतिश भुषालले लुम्बिनी प्रदेशमा वन डढेलोको उत्पत्ति, फैलावट र व्यवस्थापनबारे शोध गर्दै हुनुहुन्छ भने विवेक ढुङ्गानाले विपद् जोखिम व्यवस्थापनमा ड्रोनलगायतका

नवीनतम उपकरणको प्रयोगबारे शोधकार्य गर्दै हुनुहुन्छ ।

शोध अनुदान प्राप्त गर्नुभएका आकांक्षा कुँवरले भूकम्प र पहिरोजस्ता बहु-जोखिमबाट रिडिफोर्सि क्रेक्रिट (आरसी) भवनहरुमा भूकम्प र पहिरोजस्ता एउटा विपद्ले अर्को विपद् गराउने प्रकारको बहुप्रकोपबाट पर्न सक्ने प्रभावको आँकलन गर्न उक्त भवनको संकटासन्नता निकाल्ने सम्बन्धमा र निशा स्थापितले ९ बाइ ९ र ९ बाइ १२ इञ्च पिल्लरका आरसीसी घरहरुको प्रबलीकरण प्रविधिहरुबारे शोधकार्य गर्दै हुनुहुन्छ । त्यस्तै, बुद्धिलाल तामाङले धादिङ्ग जिल्लाको रुवी उपत्यकामा पहिरो प्रकोप र जोखिम आँकलनबारे शोधकार्य गर्दै हुनुहुन्छ ।

प्रत्येक विद्यार्थीले ८० हजारका दरले अनुदान प्राप्त गर्नेछन् । विद्यार्थीले अन्तिम शोधपत्र प्रतिवेदन प्राधिकरणमा पेश गर्नु पर्नेछ । विद्यार्थीको शोध निर्देशन सम्बन्धित शैक्षिक संस्था तथा सुपरीवेक्षकले गर्नेछन् ।

प्रकाशक:

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
सिंहदरबार, काठमाडौं

सम्पर्क:

०१ - ४४९३८४७, ४४३९४८५
@NDRRMA NDRRMA_Nepal NDRRMA
http://bipad.gov.np/ bit.ly/NDRRMA-Viber-Group
info@bipad.gov.np